

Как се прави успешен бизнес в Бавария

Разговаряме с д-р инж. Мартин БОРИСОВ

Д-р инж. Мартин Борисов е второ поколение лесовъд. Завършил е Немската езикова гимназия в Бургас, а след това Лесотехническият университет. Още същата 1995 г. започва работа в катедра „Лесовъдство“ на ЛТУ на длъжност „лесничей“, а през 1997 г. печели конкурс за асистент и започва да преподава по дисциплината „Общо лесовъдство“. През 2003 г. защитава докторска дисертация. Междувременно от 2001 до 2009 г. работи и като координатор на Германско-българския проект за горите към Германското дружество за техническо сътрудничество (GTZ), който подпомага стопанисването на недържавните гори. До 2017 г. работи в ЛТУ като главен асистент, след което заминава за Германия, провинция Бавария, където открива собствена фирма за консултации и услуги в горите.

- Д-р Борисов, защо при успешна кариера в България решихте да заминете за Германия?

- Въпреки че в професионален и личен план всичко беше наред, имах признание от колегите, правеше ми удоволствие да преподавам, изпитах желание да се предизвикам. Не съм от класическите икономически емигранти, обичам да започвам нови начинания. Мисля, че когато човек натрупа опит на едно място, за да избегне стереотипите, е добре да смени атмосферата, което ще помогне и за професионалното му израстване. Това беше една от причините да замина за друга държава и да сменя научната с практическата дейност. Това важно решение, разбира се, бе взето с пълната подкрепа на цялото ми семейство, за което съм изключително благодарен. Проведах и много разговори с приятели и колеги, чиито мнения ценя. А изборът на Германия беше логичен предвид средното ми езиково образование и работата в Германско-българския проект за горите. Тук трябва да отбележа своята благодарност към колегите си от Катедрата по лесовъдство и от Факултета по горско стопанство, с помощта на които успях да усвоя лесовъдската професия.

- Някой от Вашите германски колеги ли Ви покани?

- Не, не съм получавал специална покана. Но избрах Бавария поради факта, че по линия на проекта имах вече приятелски взаимоотношения с колеги там и възможността да им гостувам, както и да получа тяхната подкрепа. Направих предварително няколко опознавателни пътувания, при които проучих какви са шансовете ми за стартиране на самостоятелна практическата дейност. В края на февруари 2017 г. регистрирах фирмата си, като първоначално осъществявах контакти с колеги от горската система, посещавах обекти на терен, за да преценя добре работата, която мога да върша. В средата на май същата година започнах лесовъдската дейност с фирмата си в общински гори близо до Кайзерслаутерн, провинция Рейнланд-Пфалц, които се намират на 380 км от областта Швабия, провинция Бавария, където бях отседнал. Всяко начало е трудно, както казват германците.

Д-р инж. Мартин Борисов – управител на фирма „Dr. Martin Borisov Forst & Gartenbau“ (вдясно), с колегата Беркай Ниязи от Общинско предприятие „Разградлес“ – Разград, който е на практика във фирмата

- С колко души персонал започнахте работа и как се разви дейността Ви?

- Започнах работа с още двама колеги и приятели, с които се познавахме от България. В момента имам трима постоянни работници и 3 – 4 сезонни за есенното и пролетното залесяване. Всички са българи, с които съм работил и в България или са ми били препоръчани от колеги и приятели. Така че групата се състои от около 7 души. Като стана дума за препоръки, интересно е, че в Германия най-сигурният начин да спечелиш клиенти е именно с препоръки, и то най-вече лични и устни. Когато един собственик на гора остане доволен от нашата работа, ни препоръчва на друг и така бавно, но устойчиво набираме постоянни клиенти. Докато в началото се радвах на всеки получен за изпълнение обект, след третата година търсенето на нашите услуги рязко нарасна и ми се струва, че скоро ще се наложи да отказвам изпълнение на дейности. Въпреки изкушението за увеличаване на обема, прецених, че това би повлияло на качеството на работа, което не мога да допусна, след като съм изградил добро име, а това е водещо тук.

- Разкажете повече за дейността на фирмата Ви.

- Основните дейности са две – залесяване и отглеждане на млади гори, включително и по познатия в България Саарландски метод. Тъй като тук доминира недържавната собственост, основната ми целева група са частни лица, кооперации, общини. Работата се улеснява и от факта, че не се изискват никакви форми на процедури, всичко е въпрос на лична договорка. Преди време с помощта на лични контакти се свързах с един от най-големите разсадници в Бавария – „Хааге“, който има 125-годишна история. Собственикът ми предложи да сформирам залесителна група и да ми осигурява обекти за работа. През есента на 2018 г. започнахме със залесяването и станахме подизпълнител на разсадника. Това ми помогна да създам контакти със собствениците на гори, които започнаха да ни наемат и за други дейности. Така благодарение на разсадника увеличих клиентската си мрежа.

Залесяването се извършва с група от сезонни работници, почти винаги едни и същи хора, които идват от България с право на граждански договор до 70 работни дена в годината. Специализирали сме се в залесяването на малки до средноголеми площи (до 1.5 ха). Най-често залесяваме площи, освободени след изсичането на зрели смърчови гори, след природни нарушения, заради короядни петна или трансформация, свързана с възстановяването на местната широколистна растителност. Работим по залесителен план, който се изготвя най-често от участъковия лесовъд, подава се директно за одобрение и частните собственици биват финансирани от държавата. Субсидията покрива стойността на фиданките и голяма част от залесяването. Залесителната група работи по два метода – ръчно с полукръгла лопата или с моторен свредел, в зависимост от желанието на собственика и плана на залесяване.

Второто ми поле за действие, което извършваме целогодишно, е отглеждането на млади гори, което започва веднага след залесяването, с отстраняване на конкурентната растителност посредством храс-торез. Понякога това се случва два пъти в годината, за да не допуснем конкурентните треви и храсти да заглушат фиданките. Отглеждането без материален добив, в което сме специализирани, продължава до средна височина на насаждението 15 метра и включва не само отстраняване на конкурентите, но често и кастрене на дърветата на бъдещето. Тази фаза на развитие от гората също се субсидира от държавата. Най-общо казано работата ни е от създаването на млада гора до първите прореждания с материален добив. Шегувайки се, казвам, че най-важните първи седем години на гората са поверени на професионалист от България.

Залесителната група започва работа от средата на февруари до средата на април, а от май започва косене в културите и отглеждане на широколистни млади гори, което приключва докъм края на август – средата на септември. След това до края на март е периодът на отглеждане на младите гори, доминирани от иглолистни видове, междувременно има едно есенно залесяване (от средата на октомври до Коледа). Отделно от това извършвам маркиране на отгледни и възобновителни сечи.

- Планирате ли да разширите услугите, които предлагате?

- Забелязва се повишено търсене на нашите услуги, но към момента сме достигнали капацитета си. Сам не мога да управлявам ефективно повече от 7 души. Това са две групи, като едната отглежда млади насаждения, другата – залесява, а аз трябва да координирам работата между тях, да консултирам собствениците, физически нямам възможност да поема по-голям обем работа. Ако намеря още един инженер лесовъд с добър немски, бихме могли да включим още една бригада. Въведох и стимул за изучаване на немски език, който се изразява в това, че през лятната отпуска в България плащам на някой от моите работници езиков курс. Езиковата компетентност е много важна за доверието между нас и собствениците на гори, голяма част от които не говорят друг език освен немски.

Фактът, че получавам много запитвания от колеги от България за логистична подкрепа при закупуване на употребявана горска техника, ми даде идеята да развия в близко бъдеще и този тип посредническа дейност. Вече имам реализирани няколко успешни проекта в тази сфера. Възнамерявам още по-интензивно да подкрепям обмена на информация, най-вече чрез оказване на логистична подкрепа за посещения и участие на специализирани горски изложения. Сега сформирам група от България за посещение на едно от най-големите горски изложения „Интерфорст“ (15 – 22 юли), което се провежда на всеки 4 години в Мюнхен.

Друга идея, която смятам да реализирам, е подпомагането на маркетинга на български изделия от

дървесина и други „природни“ продукти в Германия. За целта в момента установявам контакти с производители от България и потенциални клиенти в Германия и съм възложил и обновяване на фирмения ми сайт (www.borforst.de).

- Имате ли конкуренция сред местни фирми?

- Работата, която извършваме, е трудоемък процес, свързан с физически труд на открито, така че не са много фирмите, които извършват такава дейност. Най-вече тази ниша са заемали сезонни работници от Словакия, Чехия, Полша, Румъния, но не е имало група като нашата, която да е регистрирана тук и по всяко време да е на разположение. Местните фирми са специализирани основно в горски дейности с материален добив, свързани с прилагане на модерна горска техника. Тук, в почти всяко село, има харвестър, специализирани трактори и други машини за механизирани добив. Нашето предимство е, че освен качеството, което предлагаме, целогодишно можем да поемем площ за отглеждане и залесяване. Хората знаят, че реагираме веднага при необходимост и не се налага да чакат дълго време.

- В Германия или в България виждате бъдещето си?

- Засега със семейството ми планираме да останем в Германия, където предстои и децата ни да започнат първи клас. Но имам една философия, че емигрантите първо поколение, в повечето случаи, се връщат в България след активните си години. Вероятно няма да сме изключение и някой ден ще започнем да делим времето си между Германия и България. Сега с удоволствие участвам в лесовъдски инициативи в България в рамките на проекти, концентрирани в Югоизточното и Североизточното държавно предприятие, провеждам обучения по отгледни сечи без материален добив по Саарландския метод по линия на проект „Горите на орела“ на ИАГ и БДЗП. Когато ме поканят, винаги съм на разположение за експертно мнение по лесовъдски и общи горскостопански въпроси, а всеки колега от България е добре дошъл тук. В Германия посрещнах група български лесовъди от Югозападното държавно предприятие, които бяха на предишното издание на „Интерфорст“, показах им обекти, на които работим в отгледни сечи и залесявания. Посетиха ни и лесовъди от Северноцентралното държавно предприятие. Български колеги, които искат да получат повече информация за лесовъдството и горското стопанство в Германия, винаги могат да разчитат на мен.

- В България е в ход реформа в горския сектор. Каква трябва да бъде нейната посока според Вас?

- На първо място – ясно разграничаване на контролната от стопанската дейност, което означава, че контролната дейност в лицето на Агенцията по горите трябва да е абсолютно независима йерархически и административно от структурата, която се занимава с бизнеса в горите (МЗ). На второ място, задължително

да се подсили публичният елемент в управлението на държавните предприятия посредством структурирането на надзорни и/или консултативни обществени съвети, както е в Баварското горско предприятие. Не един орган, едно министерство да е доминиращо, а в надзорния съвет наред с министъра на земеделието да има представители на всички заинтересовани министерства и институции, организации, свързани с горите. Само при силно изразено представителство на обществеността в управителния орган се създава възможност да се ограничи политическото или бизнес влияние върху кадрването в горите и опазването на околната среда. По този начин ще спадне и напрежението, защото когато в управлението на горите участват природозащитни организации, такива, които се занимават със сертификация, сдружения на общини, на ползватели, частни лесовъди, кооперации, тези проблеми няма да се допускат. Горската система трябва да се отвори, заинтересованите страни да се познават и да изграждат доверие помежду си. Много вредно е постоянното текучество на кадри в горите. Това е голямата разлика между България и Германия. Тук лесовъдът мисли за горско стопанство, за комуникация с хората, работи спокойно, усъвършенства се. В България не можеш да мислиш за лесовъдство, защото трябва да балансираш между регионални и локални бизнес и политически интереси, ако искаш да си запазиш мястото. Държавните горски предприятия обслужват обществен ресурс. Следователно, цялото общество трябва да е представено по някакъв начин в управлението на този ресурс. Само в такъв случай заинтересованите страни ще се опознаят, ще работят съвместно и горските ще са защитени при вземането на решения за даден вид сеч, за построяването на инфраструктура или други дейности в горите. При обществени надзорни или консултативни съвети много важен момент е доброволният принцип на участие. Още от времето на Българо-Швейцарския и Германско-българския проект имаме наблюдения върху тези процеси. Български лесовъди пътуваха често за обмяна на опит в чужбина, тук пристигаха колеги от Швейцария, Германия, Австрия, но промените бяха минимални. Едно от нещата, които ме разочароваха, е, че добрите практики, доказали ефективността си с годините, можеше с много малко усилия и модификация да бъдат пренесени и да проработят и у нас. В тази връзка освен моделите за управление на горски предприятия бих могъл да посоча конкретно и т.нар. планове за многофункционално стопанисване на горите, Националната горска инвентаризация, Горската педагогика, мерките за подпомагане на горския сектор в Програмата за развитие на селските райони и много други. Всички те се познават от ръководителите на сектора, за някои от тях дори бяха разработени и въведени подобни дисциплини в ЛТУ, правиха са пилотни проекти, семинари и обучения, но... за съжаление в България промените стават изключително бавно и трудно, вероятно поради „скрити причини“, но и защото не можахме да променим начина си на мислене.

Юлия СЪБЧЕВА